

Departament Projektów Regionalnych
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
ul. Juliusza Ligonía 46
40-037 Katowice

PETYCJA

podmiot wnoszący:

Szanowni Państwo,

W związku Ustawą o petycjach wypełniającą obowiązek ustawowego uregulowania trybu rozpatrywania petycji, o którym mówi art. 63 Konstytucji RP, zwracam się do Państwa o rozważenie ujęcia w zaktualizowanych, zwłaszcza Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Strategii Rozwoju Kraju 2020, a także Krajowym Planie Odbudowy, programach operacyjnych dla nowej perspektywy 2021-2027, zwłaszcza RPO WSL, POIiS dofinansowania dla jednostek typu: **Ogrody Botaniczne i Arboreta**.

Uzasadnienie:

W Polsce istnieje aktualnie ponad 40 instytucji, które zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2020 poz. 55) uzyskało status ogrodów botanicznych (szczegółowy wykaz dostępny pod linkiem: <http://www.qdos.gov.pl/wykaz-ogrodow-botanicznych-w-polsce> mapa: <http://www.robia.pl/index.php?id=110>). Jednostki te należą zarówno do państwowych szkół wyższych, Polskiej Akademii Nauk; jednostek badawczo-rozwojowych, Lasów Państwowych, osób prywatnych oraz różnego szczebla jednostek samorządowych. Ich zróżnicowana struktura organizacyjna powoduje, że jednostki te nie są w stanie uzyskać dofinansowania z uwagi na brak ujęcia tego rodzaju instytucji w katalogu beneficjentów, poza wyjątkami które mogą ubiegać się o dofinansowanie najczęściej z uwagi na swoją przynależność np. do Lasów Państwowych. Obecnie jedynie 7 takich jednostek znajduje się w strukturze PGL Lasy Państwowe. Należy podkreślić, że ogrody botaniczne i arboreta zobowiązane są do wypełniania zadań powierzonych ogrodom botanicznym zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody tj.:

- uczestnictwa w badaniach naukowych, które mają na celu ochronę gatunków zagrożonych wyginięciem w stanie wolnym;
- edukacji w zakresie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, z uwzględnieniem ochrony różnorodności biologicznej;

- prowadzenia uprawy roślin gatunków zagrożonych wyginięciem, w celu ich ochrony *ex situ*, a następnie wprowadzania do środowiska przyrodniczego w ramach programów ochrony tych gatunków;
- przetrzymywania roślin w warunkach odpowiadających ich potrzebom biologicznym;
- prowadzenia dokumentacji hodowlanej.

Ogrody botaniczne i arboreta, które uzyskały zezwolenie na utworzenie i prowadzenie Ogrodu Botanicznego o którym mowa w art. 67 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, powinny mieć możliwość uzyskania dofinansowania na mocy ustawy niezależnie od tego do jakich jednostek przynależą. Brak jednoznacznych sformułowań odnoszących się do ogrodów botanicznych i arboretów w katalogu beneficjentów jest również powodem mniejszego zaangażowania tych instytucji w działania realizowane przez jednostki nadrzędne tj. Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska, Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska, jak i we współpracę z samorządami i społecznościami lokalnymi. Ponadto, aby sprostać coraz większym wymaganiom stawianym instytucjom gromadzącym dane o zasobach przyrodniczych, w tym ogrodom botanicznym i arboretom, powinniśmy dysponować np. sprawnymi narzędziami informatycznymi, pozwalającymi na katalogowanie naszych kolekcji i skuteczne nimi gospodarowanie, jak również wspierającymi codzienne funkcjonowanie ogrodów i zarządzanie tymi wielowymiarowymi instytucjami. Jednocześnie wiele działań podejmowanych przez ogrody botaniczne wymaga szybkiego i precyzyjnego wymieniania się informacjami i właściwego raportowania podejmowanych działań. Oznacza to nie tylko konieczność rozwoju informatycznego potencjału każdego ogrodu z osobna, ale podjęcia starań o zintegrowanie tych elementów, których współdziałanie jest konieczne do sprawnego działania wszystkich instytucji związanych z zasobami przyrodniczymi kraju. Powyższe zagadnienia oraz problemy z jakimi spotykają się nasze instytucje sygnalizowano m.in. w dniu 29 maja 2014 roku podczas spotkania Zarządu Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce z przedstawicielami jednostek administracji państwowej oraz Komisji CITES Państwowej Rady Ochrony Przyrody. Z uwagi na brak zaprogramowanych środków dla tego typu jednostek w poprzedniej perspektywie finansowej, zarówno o charakterze inwestycji infrastrukturalnych (np. remonty nawierzchni dróg czy wykorzystanie technologii teleinformatycznych) za pośrednictwem Rady Ogrodów Botanicznych podjęto próby przygotowania dokumentacji niezbędnej do wystąpienia o finansowe wsparcie działań związanych chociażby ze zwiększeniem informatycznego potencjału ogrodów botanicznych. Kierowano również prośby o wydanie stosownych opinii czy propozycję spotkań roboczych (pisma z dnia: 10.09.2014; 22.09.2014; 04.11.2014; 25.08.2017; 05.01.2018) związanych z utworzeniem zintegrowanego systemu zarządzania informacją dotyczącą zasobów ogrodów botanicznych pod kątem ich dostosowania do wymogów Konwencji Waszyngtońskiej, Konwencji o Różnorodności Biologicznej, Konwencji Berneńskiej, Protokołu z Nagoi, nowych przepisów w zakresie zdrowia roślin tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2016/2031 oraz obowiązującego prawa ochrony przyrody w Polsce. Konieczne do tego jest usprawnienie raportowania stanu kolekcji gatunków chronionych, czy kolekcji o wysokim statusie ochrony (kolekcje CITES, kolekcje narodowe) oraz automatyczne przekazywanie informacji o pochodzeniu materiału roślinnego i zapisywanie jej w elektronicznej bazie danych udostępnianej jednostkom administracji Publicznej, w tym Ministerstwu Ochrony Środowiska, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska czy Regionalnym Dyrekcjom Ochrony Środowiska (jednostki te w momencie kontroli zawsze miałyby wgląd do danych dotyczących pochodzenia roślin chronionych w kolekcjach oraz dalszych losów tych roślin). System ten pozwoliłby równocześnie na wymianę informacji pomiędzy ogrodami botanicznymi w zgodzie z obowiązującymi przepisami, w tym wymogami stawianymi przez Regionalne Dyrekcje

Ochrony Środowiska oraz koordynację zadań ogrodów botanicznych dotyczących działań w zakresie wdrażania i egzekwowania przepisów CITES oraz nowych wytycznych dotyczących Protokołu z Nagoi. Jest to konieczny i jednocześnie najlepszy sposób rozwiązania istniejących problemów. Szczególnie przy takim rozproszeniu danych o środowisku, jakie mamy obecnie. Utworzenie systemu byłoby dodatkowo narzędziem wspomagającym ocenę działań poszczególnych ogrodów w kraju.

Pokładamy nadzieję, że realizacja powyższych decyzji przyczyni się do uzyskania finansowania i wzmocnienia potencjału organizacyjnego ogrodów botanicznych, a tym samym pozwoli aktywnie uczestniczyć w zabezpieczaniu zasobów naszej przyrody w bankach nasion i kolekcjach *ex situ* w ogrodach botanicznych oraz tworzeniu systemu usprawniającego zarządzanie informacją na temat bioróżnorodności związanej z gatunkami objętymi ochroną gatunkową.

Z poważaniem,